

Krónikus betegségek összefüggése az önértékeléssel és az énhatékonysággal

Luksik Laura

PTE BTK Pszichológia Intézet

luksiklaura1@gmail.com

Jelen kutatás célja az volt, hogy felderítse a krónikus betegségek önértékelésre gyakorolt hatását a betegséggel diagnosztizált vizsgálati személyek körében. Elsőként arra voltam kíváncsi, hogy a betegségek és/vagy kezelések okozta külső megjelenésben tapasztalható változás (például hajhullás, bőrkütiés stb.) függvényében változik-e a vizsgálati személyek önértékelése azokhoz képest, akik a külső megjelenésre befolyással nem bíró betegséggel lettek diagnosztizálva. Következő szempontként az énhatékonyság fogalmát emeltem be. Ebben az esetben a krónikus betegséggel diagnosztizáltak, valamint a kontrollesoport (krónikus betegséggel nem diagnosztizált személyek) énhatékonyságában kerestem a különbséget. Feltételeztem, hogy a különböző betegségek az emberek mindennapjait oly mértékben megnehezíthetik, hogy egy alacsonyabb szintű énhatékonyság alakulhat ki az esetükben. Végül, a külső-belső kontroll attitűd fogalma volt a harmadik szempont. Azt feltételeztem, hogy azok a belső kontrollos krónikus betegek, akik esetében a diagnózisuk és/vagy kezelésük a külső megjelenésükben okozott változást, magasabb szintű önértékeléssel rendelkeznek a külső kontroll attitűd dominanciájával bíró krónikus betegekhez képest.

A kutatás során hozzáférés alapú mintavételt alkalmaztam. A mintát 18 és 35 év közötti fiatal felnőttek alkották, diagnosztizált krónikus betegek és nem beteg személyek egyaránt. A vizsgálatához a következő kérdőíveket használtam: Rosenberg Önértékelés Skála (RSES) (Rózsa és V. Komlósi, 2014), Énhatékonyság Skála (Kopp és mtsai., 1995), valamint a Rotter-féle külső-belső kontroll kérdőív (I-E Scale) (Oláh, 1982).

A statisztikai elemzések alapján nem született szignifikáns eredmény, ami összefüggésben lehet olyan egészségszichológiai modellekkel, melyek nemcsak fizikai szempontból közelítik meg az egészséget és jól-létet.